

Міністерство освіти і науки України
Національний університет
«Полтавська політехніка імені Юрія Кондратюка» (Україна)
Навчально-науковий інститут фінансів,
економіки, управління та права
Сумський державний університет (Україна)
«1 DECEMBRIE 1918» University of Alba Iulia (Румунія)
Бамберзький університет імені Отто Фрідріха (Німеччина)
Інститут демографії та проблем якості життя Національної академії наук
України (Україна)
Державна установа «Інститут економіки та прогнозування Національної
академії наук України» (Україна)

СУЧАСНА ЕКОНОМІЧНА НАУКА: ТЕОРІЯ І ПРАКТИКА

Матеріали XIII Всеукраїнської науково-практичної
Інтернет-конференції з міжнародною участю
30 листопада 2023 року

Полтава 2023

Флястер Олександр,
завідувач кафедри інноваційного менеджменту, професор
Бамберзький університет імені Отто Фрідріха, Німеччина
Скриль В.В., к.е.н., доцент
Національний університет «Полтавська
політехніка імені Юрія Кондратюка»

ЦИФРОВІ РІШЕННЯ У СИСТЕМІ СОЦІАЛЬНОГО СТРАХУВАННЯ ЄС: МОЖЛИВОСТІ ДЛЯ УКРАЇНИ

Сучасне соціальне страхування відзначається зростанням взаємодії між країнами та збільшенням взаємозалежностей у різних сферах. Воно є формою соціального захисту для економічно активного населення, забезпечуючи захист від ризиків, таких як втрата роботи, зниження працездатності та втрата доходів. Фінансування здійснюється з позабюджетних фондів за участю роботодавців, працівників та держави. Системи соціального страхування мають свої особливості, і загалом їх можна розділити на три типи: континентальний, скандинавський та англосаксонський. Рівень соціального захисту визначається соціально-економічним розвитком країни, враховуючи показники, такі як ВВП на душу населення, державні видатки на соціальний захист і індекс соціального прогресу.

У 2022 році витрати на соціальний захист в ЄС зросли на 3%, досягнувши 4307 млрд. євро. Майже всі країни відзначилися збільшенням витрат, за винятком Мальти (-5%) та Ірландії, де не відбулося змін. Однак у період з 2021 по 2022 рік витрати на соціальний захист у відсотках від ВВП зменшилися в усіх країнах, за винятком Кіпру, Болгарії та Люксембургу, де спостерігалось зростання до 23,2%, 19,5% та 21,6% ВВП відповідно. Максимальне зниження відбулося на Мальті, Австрії та Данії. Найвищі витрати на соціальний захист у відсотках від ВВП виявились у Франції (32%), Австрії та Італії (по 30%), найнижчі - в Ірландії (11%), Мальті (15%) та Естонії, Литві та Угорщині (усі по 16%). Слід відзначити, що усі країни ЄС з 2022 року прийняли українських біженців та здійснюють їм соціальні виплати. По оцінкам кількість біженців з України зі статусом тимчасового захисту на 30 червня 2023 року мали 4 млн 65,6 тис. Для забезпечення координації соціальних виплат 6 вересня 2023 року Європейська комісія (ЄК) запропонувала нові кроки для подальшої цифровізації соціального забезпечення в Європейському Союзі (ЄС). Метою запропонованих нових кроків цифровізації – це швидкість, доступність та безпечність [1].

Так, на сьогодні перед країнами членами ЄС стоїть наступне завдання [2]:

– Прискорити впровадження електронного обміну інформацією про соціальне страхування (EESSI) до кінця 2024 року. Система дозволяє місцевим адміністраціям швидко обмінюватися інформацією через кордони, використовуючи структуровані комунікаційні потоки. Частина системи вже

функціонує, але деякі держави-члени ще повністю не відмовились від паперового спілкування у сфері соціального забезпечення.

– Запровадити повну цифровізацію доступу до пільг для полегшення переїзду та роботи за кордоном. Планується провести всі процедури координації соціального забезпечення онлайн, щоб забезпечити швидкий доступ до пільг для громадян та підприємств. Держави-члени рекомендують створити Єдиний цифровий шлюз, який повинен функціонувати повністю онлайн не пізніше 12 грудня 2023 року.

– Участь у пілотних заходах European Social Security Pass (ESSPASS), які досліджують, як спростити видачу та перевірку прав на соціальне забезпечення за кордоном.

– Запровадження гаманців EU Digital Identity (EUDI), які дозволять громадянам ЄС мати цифрові версії документів, таких як сертифікати A1 та Європейська картка медичного страхування. Це дозволить миттєво перевіряти їхні дані місцевими органами влади, такими як постачальники медичних послуг і працівники інспекцій.

Український регулятор, на сьогодні звісно зробив значні кроки щодо цифрової трансформації. Україна долучилася до Програми «Цифрова Європа» до 2027 року. Йдеться про інтеграцію України до Єдиного цифрового ринку ЄС, розбудову цифрової інфраструктури. Однак, в плані соціального страхування ще залишаються важливі завдання та невирішені аспекти, які потребують уваги та подальших зусиль. Зокрема, необхідно акцентувати увагу на таких аспектах:

1. Забезпечення доступу до соціального страхування для більш широкого кола громадян, включаючи розгляд можливостей для включення різних соціальних груп та сфер життя у систему захисту.

2. Оптимізація адміністративних процедур у сфері соціального страхування для покращення обслуговування та зменшення бюрократії.

3. Впровадження інноваційних соціальних продуктів, що відповідають потребам сучасного суспільства та враховують його виклики.

4. Розвиток цифрових рішень для підтримки прийняття рішень у сфері соціального страхування, спрощуючи доступ до інформації та послуг для громадян.

5. Активізація взаємодії з приватним сектором та створення партнерств для спільної реалізації проектів у галузі соціального страхування, що може забезпечити нові можливості та ресурси для розвитку.

Отже, необхідно активно продовжувати цифрову трансформацію в сфері соціального страхування та звертати увагу на ті аспекти, які ще потребують розвитку, з метою покращення якості та доступності соціальних послуг для всіх громадян України.

Література

1. Social protection expenditure up in 2022. Available at: <https://ec.europa.eu/eurostat/web/products-eurostat-news/w/ddn-20231114-3>